

Ársskýrsla 2016

Efnisyfirlit

Ávarp stjórnarformanns	2
Frá framkvæmdastjóra AH	3
Frá forstjóra MS	3
Fulltrúar deilda	4
Stjórn Auðhumlu	5
Verðlaunahafar	6
Mjólkursamsalan ehf.	7
Tölulegar upplýsingar	8
Ársreikningur samstæðu 2016	11
Áritun óháðra endurskoðenda	12
Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra	14
Rekstrarreikningur ársins 2016	15
Efnahagsreikningur	16
Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016	18
Skýringar	19

Útgefandi: Auðhumla, Austurvegi 65, 800 Selfoss
Hönnun og umbrot: Auglýsingastofa Þórhildar
Ljósmyndir: Þórhildur Jónsdóttir
Ljósmynd af stjórnarformanni: Gunnar Leifur Jónasson
Ljósmyndir af stjórn Auðhumlu og stjórn MS: Gunnar Leifur Jónasson
Ljósmyndir af verðlaunahöfum: Garðar Eiríksson
Prentun: Prentmet

Ávarp stjórnarformanns

Egill Sigurðsson

Árangur við ögrandi kringumstæður

Árið 2016 var metár í framleiðslu og sölu mjólkurafurða á Íslandi. Sala mæld á fitugrunni var 139 milljónir lítra og jókst um 5% milli ára. Salan fyrstu þrjá mánuði 2017 bendir til áframhaldandi söluaukningar. Framleiðslan 2016 var um 150 milljónir lítra. Afkoma Auðhumlusamstæðunnar árið 2016 var hagnaður eftir skatta að fjárhæð 364 milljónir króna en var 137 milljóna króna tap árið 2015. Það var því 501 milljónar viðsnúningur í rekstri samstæðunnar á milli ára. Jákvæða afkomu má fyrst og fremst rekja til tekna af erlendri starfsemi tengdri skyrstölu og söluhagnaðar af Bitruhálsi 2.

Á undanförunum 10 árum, frá því lögum var breytt 2004 til að gera fyrirtækjum í mjólkuriðnaði fært að vinna undir einni framleiðslustjórn, hefur orðið geysilega mikil framleiðniaukning í þessari atvinnugrein. Aukinni framleiðni hefur verið skilað til neytenda í lægra vöruverði og til bænda í herra hráefnisverði og lægri tilkostnaði við mjólkurflutninga. Um 70% meiri mjólk er nú unnin í mjólkuriðnaði á hvern starfsmann en við upphaf þessa breytingaskeiðs 2004.

Árleg hagræðing vegna breytinga í mjólkursöfnun, mjólkuriðnaði og vörudreifingu er metin á um þrjá milljarða króna. Meirihluta þessarar hagræðingar hefur verið skilað til neytenda í gegnum vöruverð, eða um 2/3 hlutum en 1/3 hefur gengið til bænda. Það er óhætt að fullyrða að settum markmiðum lagabreytingarinnar 2004 hafi verið náð og að árangurinn sé í raun langt umfram væntingar. Þetta tókst með því að sérhæfa vinnslustöðvar, fækka þeim og fjárfesta í tækninýjungum. Óhjákvæmilega leiddi það til um 30% fækkunar starfsfólks en stefnan var strax sett á að ná því fram sem mest með því að nýta eðlilega starfsmannaveltu. Þessi mikla sókn til hagræðingar hefur ekki verið á kostnað vöruframboðs og vöruþróunar. Mjólkursamsalan er talin í fremstu röð íslenskra fyrirtækja á því sviði og setur árlega á markað 25 nýjungar af ýmsu tagi. Markaðurinn hefur tekið þessu fagnandi, mjólkurframleiðsla í landinu hefur aukist um 28% og salan hefur aldrei verið meiri hér innanlands en árið 2016.

Undarleg þrenning

Það virtist því einboðið að halda áfram á þessari braut, að efla mjólkurframleiðslu neytendum og bændum til heilla og byggja á þeim grunni sem lagður hefur verið á umliðnum árum. Þrátt fyrir hinn óumdeilda samfélagslega árangur hefur hins vegar ekki ríkt eindrægni og

sátt um þessa leið. Það er kannski eðlilegt að samtök innflutningsfyrirtækja berjast fyrir því að komast inn á þennan markað með innflutningsvörur í stað innlendrar framleiðslu. Það er hrein hagsmunabaráttu stórfyrirtækja þó að stundum sé reynt að dulbúa hana sem neytendabaráttu. Eðli þeirrararáttu hefur opinberast þegar augum hefur verið beint að því hvernig innflutningsfyrirtæki hafa skilað neytendum skattalækkunum sem hefðu átt að koma fram í lækkandi vöruverði. Í ljósi þess árangurs, sem hefur náðst, má hins vegar undarlegt telja að frá upphafi hefur fyrirkomulagið á mjólkurvörumarkaði mætt andstöðu Samkeppniseftirlitsins. Samkeppniseftirlitið hefur barist fyrir breytingu á búvörulögnum, jafnvel þó að lögin taki frá fyrirtækjum í greininni heimild til að verðleggja eigin vörur til að tryggja að þau misbeiti ekki þeirri stöðu sem heimildir til samvinnu og sameiningar í leit að hagræðingu skapa þeim. Samkeppniseftirlitinu hefur ekki dugað það vald sem því hefur verið fengið til að rannsaka, kveða upp dóma um eigin rannsóknir og ákvarða viðurlög í samkeppnismálum. Til viðbótar hefur stofnunin í raun viljað fá löggjafarvald. Þar með væri hringnum lokað og embættismenn engum háðir. Frá því Mjólkursamsalan var sett á laggirnar 2007 hefur Samkeppniseftirlitið itrekað reitt til höggs gagnvart félaginu en öllum þeim atilögum og málalíbúnaði hefur verið hrundið. Húslleit hefur engu skilað og Áfrýjunarnefnd samkeppnismála hefur í tvígang hafnað málalíbúnaði stofnunarinnar eftir áralanga gallaða rannsóknarvinnu.

En nú hefur heildsölum og Samkeppniseftirlitinu borist óvæntur liðsauki. Nýr ráðherra landbúnaðarmála boðar og leggur fram drög að frumvarpi sem myndi, ef svo ólánlega vildi til að yrði að lögum, gjörbreyta á tiltölulega skömmum tíma því skipulagi sem unnið hefur verið eftir og skilað neytendum og bændum þeim ávinningi sem ég nefndi hér að framan. Á sama tíma beitir sami ráðherra sér fyrir því að allt fyrirkomulag á innflutningi á tolllausum ostum verði með þeim hætti að líkur eru á að stórskaði innlenda framleiðslu. Stjórnvöld ganga erinda þessara hagsmunaaðila án þess að láta meta með nokkrum hætti hvaða áhrif og skaða þessar breytingar á fyrirkomulagi á markaði kunna að valda. Þegar endurskipað var í endurskoðunarnefnd búvörusamninga, sem myndi að verulegu leyti rekstrarumgjörð mjólkuriðnaðarins, var höfuðið bitað af skömminni. Fulltrúa heildsala var boðið að koma og gæta sinna þröngu og skýru hagsmuna en afurðastöðvum 600 bænda var meinaður aðgangur að vinnunni. Afurðastöðvarnar hafa þegar skilað inn afar

vandaðri greinargerð og umsögn um frumvarpsdrögin og munu fylgja þeim eftir af fullum þunga. Til þess þarf liðsauka allra bænda hvar sem þeir geta beitt sér fyrir félög sín.

Metárið 2016

Framleiðsla og sala mjólkur gekk vel á árinu 2016. Alls seldust ríflega 139 milljónir lítra mjólkur á fitugrunni og tæplega 130 milljónir lítra á próteingrunni. Greiðslumark ársins var 136 milljónir lítra en framleiðslan 150 milljónir lítra. Þessi staða skýrir í raun vel það margbrotna vídfangsefni sem afurðastöðvar í mjólkuriðnaði fást við. Annars vegar að vinna mikilvægt vöruþróunar- og markaðsstarf fyrir kúabændur sem hefur skilað glæsilegri 5% söluaukningu 2016 til viðbótar við vöxt undanfarinnar ára. Hins vegar að sinna birgðastýringu á markaði þar sem mikið misræmi er orðið í eftirspurn eftir verðefnum í mjólk. Það skiptir miklu að afurðafyrirtækin hafa á að skipa öflugum starfsfólki á öllum sviðum.

Framleiðendum Auðhumlu fækkaði um 38 á árinu. Það er miklu hraðari fækkun en verið hefur um langt árabil og voru innleggjendur 546 í árslok. Margt bendir til þess að viðlíka fækkun verði á yfirstandandi ári og að framleiðendur Auðhumlu verði nálægt 500 í árslok. Ný aðbúnaðarreglugerð og hvernig henni verður framfylgt hefur veruleg áhrif á þessa þróun. Við það bætist síðan óryggi um starfskilyrði.

Spá okkar er að framleiðslan liggja á bilinu 144 til 147 milljónir lítra á yfirstandandi ári. Sala er enn að aukast og ef söluaukning á árinu öllu verður 5%, eins og fyrstu þrjá mánuðina, verður sala um 147 milljónir lítra á fitugrunni. Ef söluaukningin verður 3% verður hún um 144 milljónir lítra.

Greiðslumark ársins er 144 milljónir lítra og miðað við spár gæti framleiðsla umfram greiðslumark orðið allt að þrjár milljónir lítra.

Ég vil að lokum þakka viðskiptavinum, bændum og öllu starfsfólki gott og árangursríkt starf og ég þakka einnig stjórnum fyrirtækja samstæðunnar og samstarfsaðilum fyrir traust og gott samstarf.

Egill Sigurðsson,
stjórnarformaður Auðhumlu svf.

Frá framkvæmdastjóra

Garðar Eiríksson

Árið 2016 var metár í mjólkurframleiðslu á Íslandi. Þakki eru færðar öllu starfsfólki fyrir gott starf í þágu íslenskra mjólkurframleiðenda en íslenskur mjólkur-iðnaður tókst á við þetta verkefni af mikilli einurð. Einnig ber að þakka neytendum sem velja hollar og góðar íslenskar mjólkurvörur enda hefur salan aldrei verið meiri.

Ímynd íslenskra mjólkurafurða er sterk og til að styrkja ímynd íslenskrar mjólkurframleiðslu enn frekar hefur verkefninu um Fyrirmyndarbúið verið hleypt af stokkunum frá 1. janúar 2017. Er verkefnið að erlendra fyrirmynd og þeim sem standast úttekt verður greitt álag

fyrir að gera betur en lágmarkskröfur kveða á um.

Hagnaður Auðhumlusamstæðunnar árið 2016 nam 364 milljónum króna. Eigið fé samstæðunnar í árslok var 7.506 milljónir króna og jókst um 282 milljónir. Hér munar mest um innleystan söluhagnað. Nokkrar eignabreytingar urðu á árinu en gömlu mjólkurstöðvarnar á Ísafirði og á Blönduósi voru seldar ásamt gamla Osta- og smjörsluhúsinu. Þá var keypt nýtt iðnaðarhúsnæði á Ísafirði sem er sérsniðið að starfsemi þar.

Í september tók Auðhumla yfir alla sölu á hrámjólk, bæði til dótturfélagsins MS og annarra aðila sem MS

hafði áður haft með höndum. Auðhumla kaupir í staðinn ákveðna þjónustu af MS samkvæmt samningi og með því er komið í veg fyrir rekstur á tvöföldu kerfi, s.s. vegna flutninga og birgðastýringar.

Í nýlegri skoðanakönnun, sem Auðhumla lét gera, kemur fram að bjartsýni ríkir hjá ungum bændum sem hyggjast fjárfesta og styrkja framleiðslu sína á næstu fimm árum. Það er gott að bjartsýni ríkir meðal þeirra sem eru að taka við keflinu þrátt fyrir pólitískt andstreymi nú um stundir.

Frá forstjóra MS

Ari Edwald

Síðastliðið ár var Mjólkursamsölunni að mörgu leyti hagnafellt og ýmislegt þróað til betri vegar.

Vaðandi starfsumhverfið bar einna hæst að nýr samningur náðist milli bænda og ríkisins um stuðning við mjólkurframleiðslu til tíu ára, þar sem mögulegri endurskoðun innan samningstímans var markaður rammi, og Alþingi samþykkti lagabreytingar tengdar búvörusamningnum. Með hliðsjón af þeirri ábyrgð, sem forystumenn samfélagsins á hverjum tíma bera á samfelli í meðferð mikilvægra mála, hljóta flestir að hafa reiknað með því að við þá stefnumörkun yrði staðið af hálfu ríkisins og að ekki yrðu teknar U-beygjur sem valda myndu uppnámi í landbúnaði. Vegna framgöngu landbúnaðarráðherra ríkir því miður óvissa um þau mál um þessar mundir.

Þegar horft er til reksturs MS er efst í huga sá árangur sem hefur náðst, annars vegar í markaðs- og sölustarfi og hins vegar í því að framleiðsluvið félagsins, þar með talin mjólkursöfnun og flutningar, hefur farsællaga leyst það stóra verkefni að taka við og vinna í framleiðsluvörur alla þá mjólk sem framleidd var á síðasta ári. Eins og gefur að skilja liggur mikil vinna margra starfsmanna að baki þessum árangri. Það hefur því verið gaman að finna að eigendur félagsins gera sér vel grein fyrir þessu. Hefur mér verið ljúft að flytja

starfsfólki MS góðar kveðjur og þakklæti fyrir þeirra frammistöðu, m.a. frá deildarfundum Auðhumlu núna í marsmánuði.

Sigurvegaramir í söluþróun síðasta árs voru próteinríkar vörur með ágæta framlegð. Skyr, nýr skyrdrykkur og Hleðsla, samtals seldust þessir þrjú vöruflokkar fyrir um 1.600 milljónir króna og nam söluaukning milli ára um hálfum milljarði. Söluaukning í heild nam um 1.660 milljónum króna og nam heildarsalan um 28 milljörðum sem var 7,7% aukning milli ára. Það er mesta söluaukning síðan 2009. 277 milljóna króna hagnaður var af rekstri MS. Afkoman batnaði um 608 milljónir króna milli ára en þar ræður mestu að eigendur Mjólkursamsölnnar tóku á sig kostnað við að greiða hærra verð fyrir umfram mjólk en ráðstöfun hennar stóð undir. Á árinu 2017 mun MS hins vegar miða greiðslur fyrir umfram mjólk við áætlaðar tekjur af ráðstöfun hennar. Það er ein af forsendunum fyrir því að gert er ráð fyrir batnandi rekstri MS á þessu ári.

Skýrsala á erlendum markaði jókst á síðasta ári og seldu MS og samstarfsaðilar tæp 13.000 tonn af skýri erlendis. Heildarvelta af eigin skýrsölu og leyfisgjöldum var á árinu 2016 yfir þrjú milljarðar og skilaði þessi erlenda starfsemi ágætis hagnaði á síðasta ári. Þróun gengis íslensku krónunnar hefur þó haft neikvæð áhrif

á tekjurnar. Þá var kynnt til leiks nýtt alþjóðlegt vörumerki fyrir skyr, Ísey skyr, sem hefur verið skráð um allan heim. Vonir eru um að nýtt vörumerki, sem nýtur skráningarverndar, muni treysta samkeppnistöðu MS til framtíðar og vernda betur þau verðmæti sem fyrir-tækið er að byggja upp á erlendum markaði.

Einnig ýtti MS undir nýsköpun og innlenda matvælaframleiðslu með þátttöku í Landbúnaðarklasanum og gerði samkomulag við um tíu sprotafyrirtæki um samstarf og vörubrúun.

Mikil tækifæri liggja í því að nýta betur afgangsafurðir sem falla til við framleiðslu mjólkurafurða og eru ekki söluvara í dag, svo sem ostamysu. Þar er auk þess um að ræða stórt umhverfismál. Á þessu ári er áætlað að verksmiðja í eigu Heilsupróteins ehf., sem er til helminga í eigu MS og KS, hefji framleiðslu á hágæða próteini úr ostamysu sem ekki er nýtt í dag. Er áætlað að framleidd verði um 300 tonn árlega. Auk þess eru til skoðunar ýmsir möguleikar á frekari nýtingu mysunnar og fleiri afgangsafurða.

Mjólkursamsalan þakkar Auðhumlu og mjólkurframleiðendum gott samstarf á síðasta ári.

Fulltrúar deilda Auðhumlu

á aðalfundi 21. apríl 2017

Austurlandsdeild

Aðalfulltr.: Gunnar Jónsson
Jón Steinar Elísson
Halldóra Andrésdóttir

Varafultr.: Björgvin Gunnarsson
Halldór Sigurðsson

Egilsstöðum
Hallfreðarstöðum 2
Engihlíð

Núpi
Hjartarstöðum 1

Austur-Skaftafellsdeild

Aðalfulltr.: Sæmundur Jón Jónsson

Varafultr.: Eiríkur Egilsson

Árbæ

Seljavöllum

Vestur-Skaftafellsdeild

Aðalfulltr.: Kjartan Magnússon
Magnús Sigurjónsson
Jóhannes Gissurarson

Varafultr.: Bjarni Bjarnason
Sigurjón Eyjólfsson
Valmundur Guðmundsson

Fagurhlíð
Pétursey I
Herjólfstöðum

Hraunkoti
Eystri-Pétursey
Eystra-Hrauni

Eyjafjalladeild

Aðalfulltr.: Ármann Fannar Magnússon
Magðalena Jónsdóttir

Varafultr.: Sigríður Björk Ólafsdóttir
Ragnar Lárusson

Hrútafelli
Drangshlíðardal

Fit
Stóra-Dal

Landeyjadeild

Aðalfulltr.: Rafn Bergsson
Sævar Einarsson
Axel Sveinbjörnsson

Varafultr.: Jóhann Nikulásson
Karl Geir Sverrisson
Svanhildur Guðjónsdóttir

Hólmahjáleigu
Stíflu
Hólmum

Stóru-Hildisey 2
Seli
Grímsstöðum

Fljótshlíðar-, Hvals- og Rangárvalladeild

Aðalfulltr.: Birkir Arnar Tómasson
Ólafur Þorri Gunnarsson

Varafultr.: Páll Eggertsson
Guðmundur Ómar Helgason

Móeiðarhvoli
Bollakoti

Kirkjulæk
Lambhaga

Holta-, Landmanna-, Ása- og Djúpárdeild

Aðalfulltr.: Hannes Ólafsson
Daníel Magnússon

Varafultr.: Ágúst Sæmundsson
Borghildur Kristinsdóttir

Austvaðsholti
Akbraut

Bjólu
Skarði

Uppsveitadeild

Aðalfulltr.: Óttar Bragi Þráinsson
Eiríkur Jónsson

Miklholti
Gýgjarhólskoti

Jórunn Svavarsdóttir
Hörður Óli Guðmundsson
Samúel U. Eyjólfsson
Sigríður Jónsdóttir

Drumboddsstöðum
Haga
Bryðjuholti
Fossi

Varafultr.: Jón Viðar Finnsson
Hermann Geir Karlsson
Ragnhildur Sævarsdóttir
Páll Jóhannsson
Ásmundur Lárusson
Jón Vilmundsson

Dalbæ
Miðdalskoti
Hjálmstöðum
Núpstúni
Norðurgarði
Skeiðháholti

Flóa- og Ölfusdeild

Aðalfulltr.: Hrafnhildur Baldursdóttir
Ágúst Guðjónsson
Stefán Geirsson
Pétur Guðmundsson

Varafultr.: Fanney Ólafsdóttir
Haraldur Einarsson
Rita Pía Simone

Litla-Ármóti
Læk
Gerðum
Hvammi

Hurðarbaki
Urriðafossi
Kolholsthelli

Hvalfjarðardeild

Aðalfulltr.: Haraldur Magnússon
Ásthildur Skjaldardóttir

Varafultr.: Guðmundur Magnússon
Lilja Guðrún Eyþórsdóttir

Belgsholti
Bakka

Káraneskoti
Vestra-Reyni

Borgarfjarðardeild

Aðalfulltr.: Jón Gíslason
Birna Hauksdóttir

Varafultr.: Egill Gunnarsson
Jón Björnsson

Lundi 1
Skáney

Hvanneyri
Deildartungu

Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild

Aðalfulltr.: Laufey Bjarnadóttir
Sigmundur H. Sigmundsson
Jón Svavar Þórðarson
Hallur Pálsson

Varafultr.: Pétur Diðriksson
Sigurjón Helgason
Jóhannes Eyberg Ragnarsson

Stakkhamri
Mið-Görðum
Ölkeldu III
Naustum

Helgavatni
Mel
Hraunhálsi

Breiðafjarðardeild

Aðalfulltr.: Þorgrímur Guðbjartsson
Árni Brynjólfsson
Gústaf Jökull Ólafsson

Varafultr.: Jón Egill Jóhannsson
Sunna Rey Sigurjónsdóttir

Erpsstöðum
Vöðlum
Miðjanesi

Skerðingsstöðum
Ósi

Stjórn Auðhumla

Aftari röð f.v.: Jóhanna Hreinsdóttir, Sæmundur Jón Jónsson, Garðar Eiríksson og Ásvaldur Ævar Þormóðsson.
Fremri röð f.v.: Elín M. Stefánsdóttir, Egill Sigurðsson, Birna Þorsteinsdóttir og Jóhannes Torfason.

Starfssvæði Auðhumla

■ Starfssvæðið

Formaður

Egill Sigurðsson, Berustöðum

Varaformaður

Jóhannes Torfason, Torfalæk

Ritari

Birna Þorsteinsdóttir, Reykjum

Meðstjórnendur

Ásvaldur Ævar Þormóðsson, Stóru-Tjörnum
Elín M. Stefánsdóttir, Fellshlíð
Jóhanna Hreinsdóttir, Káraneskoti
Sæmundur Jón Jónsson, Árbæ

Varamenn

Jórunn Svavarsdóttir, Drumboddsstöðum
Laufey Bjarnadóttir, Stakkhamri
Pétur Diðriksson, Helgavatni

Skoðunarmenn

Eiríkur Jónsson, Gýgjarhólskoti I
Hannes Ólafsson, Austvaðsholti

Varaskoðunarmenn

Geir Árdal, Dæli
Magnús Hannesson, Eystri-Leirargörðum

Framkvæmdastjóri

Garðar Eiríksson

Vestur-Húnaþingsdeild

Aðalfulltr.: Valgerður Kristjánsdóttir
Guðrún Eik Skúladóttir

Mýrum III
Tannstaðabakka

Varafulltr.: Gísli G. Magnússon
Pétur Sigurvaldason

Staðarbakka
Neðri-Torfustöðum

Austur-Húnaþingsdeild

Aðalfulltr.: Jóhannes Torfason
Sigurður Magnússon
Jón Gíslason

Torfalæk 2
Hnjúki
Stóra-Búrfelli

Varafulltr.: Ingvar Björnsson
Gróa Lárusdóttir
Linda B. Ævarsdóttir

Hólabaki
Brúsastöðum
Steinnjarstöðum

Norðausturdeild

Aðalfulltr.: Sveinbjörn Sigurðsson

Búvöllum

Ásvaldur Þormóðsson
Aðalsteinn Hallgrímsson
Gunnhildur Gylfadóttir
Elín M. Stefánsdóttir
Arnar Árnason
Hávar Sigtryggsson
Hermann Ingi Gunnarsson
Þórólfur Óskarsson
Guðmundur Óskarsson
Sif Jónsdóttir
Trausti Þórisson

Stóru-Tjörnum
Garði
Steindyrum
Fellshlíð
Hranastöðum
Hríflu
Klauf
Grænuhlíð
Hríshóli
Laxamýri
Hofsá

Varafulltr.: Birgir Arason
Hákon Harðarson
Aðalsteinn Hreinsson
Hilmar Kári Þráinsson

Gullbrekku
Svertingsstöðum 2
Auðnum
Reykjarhóli

Alls 54 fulltrúar

Verðlaunahafar 2016

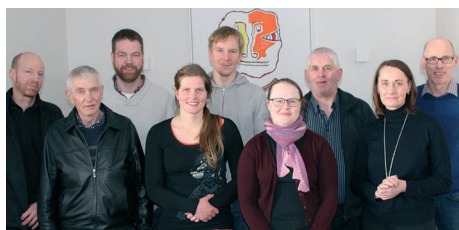
Verðlaunahafar í Rangárvallasýslu ásamt mjólkurbússtjóra MS Selfossi.

Verðlaunahafar í Flóa- og Ölfusdeild ásamt mjólkurbússtjóra MS Selfossi.

Verðlaunahafar í Uppsveitadeild ásamt mjólkurbússtjóra MS Selfossi.

Verðlaunahafar í Norðausturdeild ásamt mjólkurbússtjóra MS Akureyri.

Verðlaunahafar V-Húnaþingsdeild ásamt mjólkurbússtjóra MS Selfossi.

Verðlaunahafar á Vesturlandi ásamt mjólkurbússtjóra MS Selfossi.

Innl.númer	Nafn	Heimili	Deild
13529	Steinþór Torfason	Hala	Austur-Skaftafellsdeild
20321	Ragnar F. Sig/Hrafnhildur Baldursdóttir	Litla-Ármóti	Flóa- og Ölfusdeild
22349	Halldór Guðmundsson	Nautafötum	Flóa- og Ölfusdeild
22355	Pétur og Charlotte	Hvammi	Flóa- og Ölfusdeild
20605	Fossi ehf.	Fossi	Uppsveitadeild
20608	Samúel og Þórunn	Bryðjuholti	Uppsveitadeild
20618	Gunnar K. Eiríksson	Túnsbergi I	Uppsveitadeild
20619	Bragi Víðar Gunnarsson	Túnsbergi I	Uppsveitadeild
20628	Jóhann og Esther	Sólheimum	Uppsveitadeild
22202	Páll I. Árnason/Kirsten Anita J.	Haga	Uppsveitadeild
21656	Hermann Geir Karlsson	Miðdalskoti	Uppsveitadeild
20948	Kristinn Guðnason/Elín Guðjónsdóttir	Þverlæk	Holta-, Landm-, Ása- og Djúpárdeild
21335	Teigur 1 sf.	Teigi	Fljótshl., Hvals- og Rangárvalladeild
22033	Axel og Silja	Hólumum	Landeyjajadeild
22612	Sigurjón Eyjólfsson	Eystri-Pétursey	Vestur-Skaftafellsdeild
30018	Sigvaldi Jónsson	Hægindi	Borgarfjarðardeild
30022	Þorvaldur Jónsson	Brekukoti	Borgarfjarðardeild
30592	Sigurjón Grétarsson	Furubrekku	Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild
36306	Ásthildur og Birgir	Bakka	Hvalfjarðardeild
40116	Kristján Högni Jónsson	Ósi	Breiðafjarðardeild
47225	Félagsbúið Stað sf.	Stað	Breiðafjarðardeild
58511	Pétur Sigvaldason	Neðri-Torfustöðum	Vestur-Húnaþingsdeild
58605	Márek ehf.	Tannstaðabakka	Vestur-Húnaþingsdeild
60008	Helgi Þórrsson/Beate Stormo	Kristnesi	Norðausturdeild
60034	Þórir Nielsson/Sara María	Torfum	Norðausturdeild
60089	Árni Sigurlaugsson	Villingadal	Norðausturdeild
60093	Hlynur Þórrsson	Akri	Norðausturdeild
60101	Hermann Ingi Gunnarsson	Klauf	Norðausturdeild
60490	Sveinn Kjartan Sverrisson	Melum	Norðausturdeild
60518	Urðarbúið	Urðum	Norðausturdeild
60613	Félagsbúið Böðvarnesi	Böðvarnesi	Norðausturdeild
60615	Karl Björnsson	Veisu	Norðausturdeild
68234	Sveinbjörn Þór Sigurðsson	Búvöllum	Norðausturdeild
68403	Ingjaldsstaðabú ehf.	Ingjaldsstöðum	Norðausturdeild

Fjöldi: 34

Reglur um verðlaunaveitingu fyrir mjólk í 1. flokk A eru þessar:

Verðlaun fá þeir innleggjendur sem lögðu inn mjólk í 1. flokki A í öllum mánuðum ársins.

Mörk fyrir 1. flokk A eru þau að beint meðaltal líftölu sé jafnt eða minna en 20 þús., en einnig að engin einstök mæling fari yfir 40.000., faldmeðaltal mánaðarins á frumum sé undir 200 þús., að engar lyfjaleifar finnast í mánuðinum og faldmeðaltal frírra fitusýra sé jafnt eða minna en 0,9 mmol/l.

Verðlaunahafi V-Skaftafellsdeild ásamt mjólkurbússtjóra MS Selfossi.

Verðlaunahafi A-Skaftafells. ásamt mjólkurbússtjóra MS Egilsstöðum.

Mjólkursamsalan ehf. 2016

Aftari röð f.v.: Þórólfur Gíslason, Jóhanna Hreinsdóttir, Ari Edwald, Sigurjón Rúnar Rafnsson, Sæmundur Jón Jónsson og Ásvaldur Þormóðsson. Fremri röð f.v.: Laufey Bjarnadóttir, Elín Margrét Stefánsdóttir, Egill Sigurðsson, Birna Þorsteinsdóttir og Jóhannes Torfason.

Stjórn Mjólkursamsölnunar ehf. skipuðu:

Egill Sigurðsson, formaður
Þórólfur Gíslason, varaformaður
Birna Þorsteinsdóttir, meðstjórnandi
Elín Margrét Stefánsdóttir, meðstjórnandi
Jóhannes Torfason, meðstjórnandi

Varamenn:

Ásvaldur Ævar Þormóðsson
Jóhanna Hreinsdóttir
Laufey Bjarnadóttir
Sigurjón Rúnar Rafnsson
Sæmundur Jón Jónsson

Forstjóri:

Ari Edwald

Endurskoðendur:

Deloitte
Benóní Torfi Eggertsson endurskoðandi
Ásbjörn Guðmundsson endurskoðandi

Viðsnúningur í rekstri

Sala á vörum MS var góð á árinu 2016. Félagið náði markmiðum sínum um tekjur og kostnað í sölu- og markaðsstarfi. Alls voru seld 11.554 tonn af birgðavörum og 47,9 milljónir lítra af ferskvörum. Að auki voru framleidd rúmlega 4.500 tonn af skyri í Danmörku á vegum Mjólkursamsölnunar og flutt til Finnlands.

Árið 2016 var 277 milljóna króna hagnaður af rekstri Mjólkursamsölnunar. Afkoman batnaði um 608 milljónir króna milli ára. Sá afkomubati er að nær öllu leyti kominn til vegna þess að eigendur Mjólkursamsölnunar tóku á sig stóran hluta af tapi vegna umframmjólkur. Afkoman af innanlandsmarkaði batnaði örlítið milli ára, m.a. vegna aukinnar sölu og þá sérstaklega á skyri. Þann 1. júlí hækkaði verðlagsnefnd verð til bænda um 2,1% og heildsöluverð mjólkur almennt um 2,5%. Þá var ákveðin í leiðinni 20% lækkun á dufti til að mæta áhrifum af nýjum tollasamningi við ESB. Tekjur af erlendra starfsemi, leyfisgjöld og útflutningur, hækkðu um rúmar 300 milljónir króna á milli ára en veiking krónunnar tók sinn toll af afkomunni þar. Heildareignir Mjólkursamsölnunar voru 11.787 milljónir króna í árslok og eigið fé 4.590 milljónir króna, það samsvarar 38,9% eiginfjárhlutfalli. Eignfærðar fjárfestingar árið 2016 voru 913 milljónir króna.

Á miðju ári lagði Samkeppniseftirlitið sekt á félagið að fjárhæð 440 milljónir króna vegna meintra brota á samkeppnislögum og 40 milljónir króna vegna ásakana um að félagið hafi leynt gögnum. Félagið áfrýjaði

Sala 2016

Flokkur	Selt magn	Innanlands	Útflutningur
Ferskvörur	47.885	46.138	1.747
Viðbit	2.765	2.293	472
Ostar	6.298	6.139	159
Duft	2.491	1.111	1.380

úrskurði Samkeppniseftirlitsins til Áfrýjunarnefndar samkeppnismála sem sneri við úrskurði Samkeppniseftirlitsins um meint brot á samkeppnislögum og felldi niður sektina sem sneri að því máli.

Í september tók Auðhumla yfir sölu Mjólkursamsölnunar á hrámjól til annarra vinnslufyrirtækja en þetta var gert til að skilja betur að vinnslu og dreifingu hrámjólur að kröfu Samkeppniseftirlitsins.

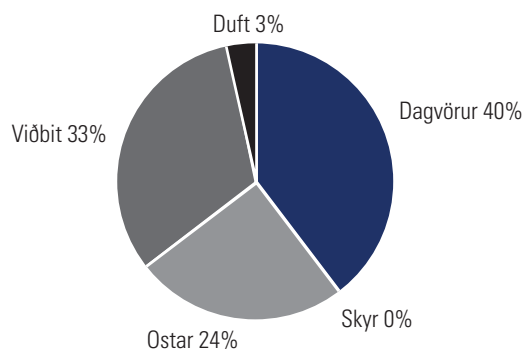
Stöðugildi árið 2016 voru 432 og fjölgaði um 4,1%. Starfsemin fór fram á sex starfsstöðum um land allt. Félagið hefur unnið að skipulagsbreytingum í framleiðslunni sem hafa skapað umtalsverð tækifæri til að lækka kostnað. Nú er unnið að breytingum í mjólkursöfnun og dreifingu á vörum á Norðausturlandi. Þegar þær aðgerðir hafa að fullu skilað sér inn í reksturinn verður ekki hægt að skapa þar viðbótarsvigrúm til hráfnisverðhækkana umfram markaðsverðhækkunar. Hagræðing undanfarinna ára hefur byggt á vinnu, þolinmæði, frumkvæði og þátttöku alls starfsfólks. Það verðskuldar miklar þakkar.

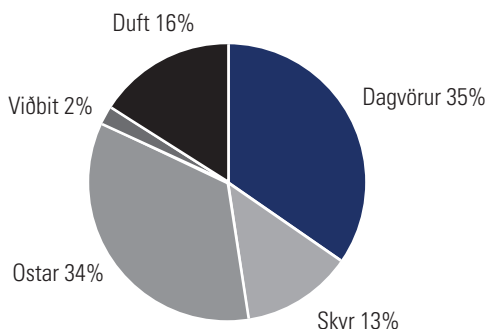
Tölulegar upplýsingar

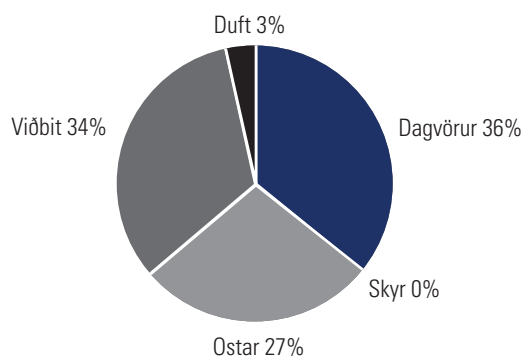
Ráðstöfun mjólkur hjá MS árið 2016
umreiknuð í lítra m.v. fitu

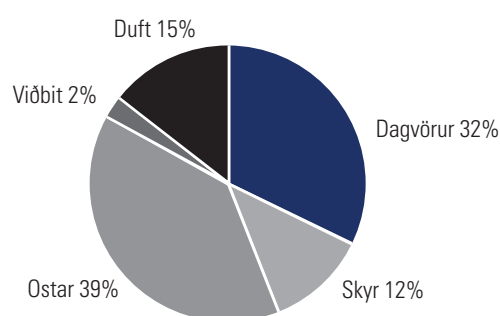
Ráðstöfun mjólkur hjá MS árið 2016
umreiknuð í lítra m.v. prótein

Ráðstöfun mjólkur hjá MS og KS árið 2016
umreiknuð í lítra m.v. fitu

Ráðstöfun mjólkur hjá MS og KS árið 2016
umreiknuð í lítra m.v. prótein

Mjólkurinnlegg hjá Auðhumla

Árið 2016	Árið 2015	Breyting 2016-2015	
		Lítrar	Hlutfall
11.156.342	10.512.229	644.113	6,13%
11.581.718	9.974.580	1.607.138	16,11%
12.308.858	11.282.276	1.026.582	9,10%
11.989.384	11.065.139	924.245	8,35%
12.558.158	11.641.525	916.633	7,87%
11.993.342	11.884.783	108.559	0,91%
11.150.569	11.728.185	-577.616	-4,93%
11.365.540	11.031.784	333.756	3,03%
10.184.368	10.577.952	-393.584	-3,72%
9.995.560	10.443.231	-447.671	-4,29%
10.067.923	10.359.791	-291.868	-2,82%
10.660.841	11.309.340	-648.499	-5,73%
135.012.603	131.810.815	3.201.788	2,43%

Heildarmjólkurinnlegg á landinu

Árið 2016	Árið 2015	Breyting 2016-2015	
		Lítrar	Hlutfall
12.398.159	11.651.471	746.688	6,41%
12.890.640	11.016.537	1.874.103	17,01%
13.684.325	12.438.916	1.245.409	10,01%
13.322.546	12.206.753	1.115.793	9,14%
13.952.539	12.814.294	1.138.245	8,88%
13.341.664	13.112.800	228.864	1,75%
12.419.568	13.001.215	-581.647	-4,47%
12.670.751	12.249.001	421.750	3,44%
11.347.143	11.752.852	-405.709	-3,45%
11.158.198	11.623.370	-465.172	-4,00%
11.233.893	11.553.457	-319.564	-2,77%
11.903.055	12.613.767	-710.712	-5,63%
150.322.481	146.034.433	4.288.048	2,94%

Tölulegar upplýsingar

Fjöldi innleggjenda í deildum 2016 og 2015

Nafn deildar	31.12. 2016	31.12. 2015	Mismunur
Austurlandsdeild	24	25	-1
Austur-Skaftafellsdeild	10	10	0
	34	35	
Vestur-Skaftafellsdeild	28	34	-6
Eyjafjalladeild	21	21	0
Landeyjædeild	28	27	1
Fljótshlíðar-, Hvols- og Rangárvalladeild	17	19	-2
Holta-, Landmanna-, Ása- og Djúpardeild	21	21	0
Uppsveitadeild	71	71	0
Flóa- og Ölfusdeild	39	39	0
	225	232	
Hvalfjarðardeild	20	22	-2
Borgarfjarðardeild	17	20	-3
Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild	39	43	-4
	76	85	
Breiðafjarðardeild	28	31	-3
Vestur-Húnaþingsdeild	19	21	-2
Austur-Húnaþingsdeild	28	28	0
Norðausturdeild	136	152	-16
	183	201	
Alls Auðhumla	546	584	-38

Fjöldi kúabúa með innlegg á árinu og/eða greiðslumark í lok árs

	Fjöldi innleggjenda		2016						2015					
			greiðslumark á kúabú í þús. lítrum						greiðslumark á kúabú í þús. lítrum					
	2016	2015	<50 þús.	50-100 þús.	100-200 þús.	200-300 þús.	>300 þús.	Meðaltal pr. kúabú	<50 þús.	50-100 þús.	100-200 þús.	200-300 þús.	>300 þús.	Meðaltal pr. kúabú
MS Egilsstöðum	35	37	3	6	11	4	11	228.390	6	4	10	6	11	223.549
MS Selfossi	365	339	19	33	139	88	86	207.819	26	38	127	88	60	203.397
MS Búðardal	31	39	1	3	16	6	5	163.299	4	8	18	6	3	145.094
MS Akureyri	151	211	6	23	42	36	44	234.092	12	33	74	57	35	204.072
Auðhumla	582	626	29	65	208	134	146	230.897	48	83	229	157	109	201.183

Tölulegar upplýsingar

Fitu- og próteininnihald mjólkur eftir deildum (meðaltal)

Heiti deildar	Meðalfita	Meðalfita	Meðalprótein	Meðalprótein
	2016	2015	2016	2015
Austurlandsdeild	4,08	4,12	3,28	3,35
Austur-Skaftafellsdeild	4,18	4,22	3,20	3,32
Vestur-Skaftafellsdeild	4,10	4,10	3,28	3,30
Eyjafjalladeild	4,14	4,13	3,28	3,30
Landeyjadeild	4,15	4,13	3,29	3,32
Fljótshlíðar-, Hvols- og Rangárvalladeild	4,16	4,13	3,30	3,30
Holta-, Landmanna-, Ása- og Djúpárdeild	4,13	4,12	3,30	3,33
Uppsveitadeild	4,14	4,14	3,27	3,30
Flóa- og Ölfusdeild	4,15	4,13	3,29	3,32
Hvalfjarðardeild	4,10	4,10	3,25	3,26
Borgarfjarðardeild	4,17	4,08	3,29	3,28
Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild	4,16	4,13	3,24	3,25
Breiðfjarðardeild	4,11	4,08	3,28	3,27
Vestur-Húnaþingsdeild	4,17	4,17	3,25	3,29
Austur-Húnaþingsdeild	4,11	4,06	3,29	3,31
Norðausturdeild	4,15	4,09	3,32	3,35
Auðhumla	4,14	4,11	3,29	3,31

Innvigtun mjólkur innan og utan greiðslumarks verðlagsárið 2016 AH og KS

Afurðastöðvar	Framleitt innan gr.marks	Framleitt umfram samning	Framleitt alls
Auðhumla svf.	126.566.038	8.446.565	135.012.603
Mjólkursamlag KS	14.743.132	566.746	15.309.878
Heimavinnsla innif. hjá AH	70.740		0
Til leiðr. hjá MAST ótalið hjá KS	0		0
Samtals Auðhumla og KS	141.309.170	9.013.311	150.322.481

Heimild: Búnaðarstofa og aðildarfélag SAM

Ársreikningur samstæðu 2016

Áritun óháðra endurskoðenda

Til stjórnar og félagsaðila Auðhumlu svf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Auðhumlu svf. fyrir árið 2016. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar og framkvæmdastjóra, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu félagsins á árinu 2016, efnahag þess 31. desember 2016 og breytingu á handbæru fé á árinu 2016, í samræmi við lög um ársreikninga.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við erum óháð Auðhumlu svf. í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar

Stjórn og framkvæmdastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela ársskýrslu Auðhumlu svf. að undanskildum samstæðuársreikningnum og áritun okkar á hann.

Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um né veitum staðfestingu á efni þeirra.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framangreindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við samstæðu-

ársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggt á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á samstæðuársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi Auðhumlu svf. Ef við á skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að leysa félagið upp eða hætta starfsemi eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanlega víska er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar veru-

legar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðu-
ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggist á faglegri
dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum
einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum,
hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endur-
skoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunar-
gagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á
að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva
ekki skekkju vegna mistaka þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals,
misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt
eða að farið sé fram hjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að
hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir en ekki í þeim tilgangi að veita álit
á virkni innra eftirlits félagsins.
- Metum hvort reikningskilaaðferðir, sem notaðar eru, og tengdar skýringar séu
viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á
grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða
hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um
rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að

vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun
okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri
áritun. Niðurstaða okkar byggist á endurskoðunargögnum sem aflað er fram
að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í
fram tíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi félagsins.

- Metum í heild sinni hvort samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af
undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu,
innihald og þar með talið skýringar við samstæðuársreikninginn með tilliti til
glöggrar myndar.
- Öflum fullnægjandi endurskoðunargagna vegna fjárhagsupplýsinga eininga
innan samstæðunnar til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi. Við
erum ábyrgir fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar.
Við berum einir ábyrgð á álit okkar.
- Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn meðal annars um áætlað umfang og
tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun
okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirlit sem komu fram í endur-
skoðuninni, ef við á.

Kópavogur, 4. apríl 2017

Deloitte ehf.

Benóní Torfi Eggertsson
endurskoðandi

Ásbjörn Guðmundsson
endurskoðandi

Við undirritaðir, kjörnir skoðunarmenn Auðhumlu svf., höfum farið yfir samstæðuársreikning þennan.
Við teljum að hann sé í samræmi við ákvæði laga og samþykkt félagsins og leggjum til að hann verði samþykktur.

Kjörnir skoðunarmenn

Hannes Ólafsson

Eiríkur Jónsson

Skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra

Auðhumla svf. er samvinnufélag og tilgangur félagsins samkvæmt samþykktum er að taka á móti mjólk frá félagsmönnum, breyta henni í söluhæfa vöru, dreifa henni og selja fyrir sem best verð. Félaginu er heimilt að reka aðra starfsemi sem gæti dregið úr rekstrarkostnaði félagsins og verið til hagræðis og styrktar fyrir félagið og félagsaðila.

Ársreikningur samstæðu Auðhumlu svf. fyrir árið 2016 er gerður í samræmi við lög um ársreikninga. Ársreikningurinn hefur að geyma samstæðuársreikning Auðhumlu svf. og dótturfélaga hennar fyrir árið 2016.

Auðhumla svf. er í eigu mjólkurframleiðenda á félagssvæði sínu. Félagið er samvinnufélag og starfar á grundvelli laga nr. 22/1991 um samvinnufélög. Stjórn félagsins er skipuð 7 aðalmönnum og eru það 4 karlar og 3 konur. Varamenn eru 3, 1 karl og 2 konur.

Á miðju ári lagði Samkeppniseftirlitið sekt á dótturfélag félagsins að fjárhæð kr. 440.000.000 vegna meintra brota á samkeppnislögum og kr. 40.000.000 vegna ásakana um að félagið hefði leynt gögnum. Dótturfélagið áfrýjaði úrskurði Samkeppniseftirlitsins til Áfrýjunarnefndar samkeppnismála sem sneri við úrskurði Samkeppniseftirlitsins um meint brot á samkeppnislögum og felldi niður sektina sem sneri að því máli. Samkeppniseftirlitið hefur lýst því yfir að það muni áfrýja þessari niðurstöðu til Héraðsdóms.

Frá 1. september hefur Auðhumla svf. annast alla sölu á hrámjólk, bæði til dótturfélags og annarra aðila sem dótturfélagið hafði áður með höndum.

Samkvæmt rekstrarreikningi nemur hagnaður ársins 363,7 milljónum króna. Eigið fé samstæðunnar samkvæmt efnahagsreikningi er í árslok 7.505 milljónir króna en var í ársbyrjun 7.224 milljónir króna. Á árinu störfuðu að meðaltali 433 starfsmenn hjá fyrirtækinu og dótturfélögum þess og námu heildarlaunagreiðslur 3.183 milljónum króna.

Inneign í stofnsjóði í árslok nemur kr. 2.339.480.948 og skiptist á milli 642 aðila en í upphafi árs á milli 662 aðila. Tillag ársins frá félagsaðilum nemur kr. 46.269.248 og vextir af stofnsjóði eru kr. 111.621.160. Úr stofnsjóði eru greiddar kr. 150.977.967.

Stjórn félagsins leggur til að hagnaður meirihlutaeigenda á árinu, kr. 335.984.615, verði færður til hækkunar á óráðstöfuðu eigin fé en vísar að öðru leyti í ársreikninginn um breytingar á eigin fé félagsins.

Í júní 2016 voru samþykktar á Alþingi breytingar á lögum nr. 3/2006 um ársreikninga og tóku þær breytingar gildi frá og með 1. janúar 2016. Á meðal þessara breytinga voru auknar kröfur um upplýsingagjöf í skýrslu stjórnar sem og viðbótarkröfur fyrir félög sem teljast til eininga tengdum almannahagsmunum eða yfir stærðarmörkum stórra félaga. Þau félög skulu birta yfirlit með skýrslu stjórnar þar sem fram koma upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Í yfirlitinu ber einnig að greina frá stefnu félagsins í mannréttindamálum og hvernig félagið spornar við spillingar- og mútumálum ásamt því að innihalda stutta lýsingu á viðskiptalíkani félagsins og viðeigandi ófjárhagslegum lykilmælikvörðum. Lögin gera þá kröfu að hafi félagið ekki stefnu í tengslum við eitt eða fleiri mál samkvæmt lagagreininni skal gera skýra og rökstudda grein fyrir því í yfirlitinu.

Félagið telst vera stórt félag samkvæmt lögum um ársreikninga og fellur það því undir þessar kröfur. Kröfurnar koma til vegna innleiðingar á tilskipun Evrópusambandsins. Fyrir aðildarríki Evrópusambandsins gildir fyrrgreint ákvæði frá og með árinu 2017 og hafa leiðbeiningar Evrópusambandsins vegna innleiðingar þess ekki verið birtar.

Vegna þess skamma tíma, sem leið frá lagabreytingunum til loka reikningsárs, hefur félaginu ekki tekist að ljúka innleiðingu á þessu ákvæði. Innleiðingin mun eiga sér stað að fullu á árinu 2017 og fyrrgreindar upplýsingar munu verða birtar frá og með næsta samstæðuársreikningi.

Að áliti stjórnar og framkvæmdastjóra Auðhumlu svf. koma fram í samstæðu-ársreikningi þessum allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu samstæðunnar í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun á árinu.

Stjórn og framkvæmdastjóri Auðhumlu svf. staðfesta hér með ársreikning samstæðu félagsins fyrir árið 2016 með undirritun sinni.

Reykjavík, 4. apríl 2017

Í stjórn

Egill Sigurðsson
stjórnarformaður

Ástvaldur Þormóðsson

Elín M. Stefánsdóttir

Jóhannes Torfason

Birna Þorsteinsdóttir

Jóhanna Hreinsdóttir

Sæmundur Jón Jónsson

Framkvæmdastjóri

Garðar Eiríksson

Rekstrarreikningur ársins 2016

	Skýr.	2016	2015
Rekstrartekjur		28.731.577.287	26.674.678.510
Aðrar tekjur		1.386.087.573	820.458.761
Kostnaðarverð seldra vara		(21.542.732.941)	(20.465.422.109)
Laun og annar starfsmannakostnaður	3	(3.984.730.054)	(3.554.111.835)
Annar rekstrarkostnaður		(2.877.612.454)	(2.595.736.373)
Rekstrarhagnaður fyrir afskriftir		1.712.589.411	879.866.954
Afskriftir	7	(798.519.675)	(769.141.942)
Rekstrarhagnaður		914.069.736	110.725.012
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага	8	(1.158.691)	(7.536.486)
Fjármunatekjur	4	39.987.634	74.253.392
Fjármagnsgjöld	5	(443.234.519)	(354.041.299)
Hagnaður, (tap) fyrir skatta		509.664.160	(176.599.381)
Tekjuskattur	6	(145.935.913)	39.680.978
Hagnaður, (tap) ársins		363.728.247	(136.918.403)
Skipting afkomu			
Hagnaður, (tap) minnihlutaeigenda		27.743.632	(32.965.857)
Hagnaður, (tap) Auðhumlu svf.		335.984.615	(103.952.546)

Efnahagsreikningur

Eignir

Fastafjármunir

	Skýr.	31.12.2016	31.12.2015
Varanlegir rekstrarfjármunir	7	8.229.797.730	8.916.471.768
Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum	8	81.648.910	10.250.000
Eignarhlutar í öðrum félögum	9	336.261.741	327.108.822
Fjárfestingarverðbréf	13	10.024.095	9.500.000
Skuldabréfaeign	10	67.335.120	123.299.331
Reiknuð skattinneign	18	0	66.625.684

8.725.067.596

9.453.255.605

Veltufjármunir

Vörubirgðir	11	3.175.111.409	2.934.749.030
Viðskiptakröfur	12	2.186.139.425	1.960.291.710
Næsta árs afborgun skuldabréfaeignar	10	78.785.905	107.049.187
Fjárfestingarverðbréf	13	0	165.982
Aðrar skammtímakröfur	12	312.717.860	393.940.090
Handbært fé	12	848.673.977	367.132.691

6.601.428.576

5.763.328.690

Eignir

15.326.496.172

15.216.584.295

31. desember 2016

Eigið fé og skuldir

	Skýr.	31.12.2016	31.12.2015
Eigið fé	14		
Stofnsjóður		2.339.480.948	2.332.568.507
Lögbundinn varasjóður		295.896.339	277.440.827
Óráðstafað eigið fé		4.411.890.267	4.183.267.190
Eigið fé meirihlutaeigenda		7.047.267.554	6.793.276.524
Hlutdeild minnihluta í eigin fé dótturfélaga		458.506.546	430.762.914
Eigið fé		7.505.774.100	7.224.039.438
Langtímaskuldir og skuldbindingar			
Skuldir við lánastofnanir	15	587.730.972	695.659.506
Aðrar langtímaskuldir	15	0	60.882.454
Fjármögnunarleigusamningar	16	833.998.203	722.491.763
Lífeyrisskuldbinding	17	289.002.819	251.602.603
Tekjuskattsskuldbinding	18	113.128.042	0
		1.823.860.036	1.730.636.326
Skammtímaskuldir			
Viðskiptaskuldir	19	1.997.683.145	1.904.764.103
Skuldir við lánastofnanir	19	2.813.840.133	2.626.048.312
Næsta árs afborganir langtímaskulda	19	472.928.765	971.245.815
Ógreiddir reiknaðir skattar	6	0	56.044.321
Skuldir við erlenda birgja vegna fjárfestinga	19	69.992.226	161.466.399
Aðrar skammtímaskuldir	19	642.417.767	542.339.581
		5.996.862.036	6.261.908.531
Skuldir		7.820.722.072	7.992.544.857
Eigið fé og skuldir		15.326.496.172	15.216.584.295

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

	Skýr.	2016	2015
Rekstrarhreyfingar			
Rekstrarhagnaður		914.069.736	110.725.012
Afskriftir	7	798.519.675	769.141.942
Söluhagnaður varanlegra rekstrarfjármuna		(323.476.513)	(15.089.676)
Niðurfærsla skuldabréfaeignar		(12.300.000)	0
Lífeyrisskuldbinding, hækkun	17	37.400.216	7.610.181
Veltufé frá rekstri án vaxta og skatta			
Vörubirgðir, (hækkun)	11	1.414.213.114	872.387.459
Aðrar rekstrartengdar eignir, (hækkun)		(240.362.379)	(705.832.871)
Rekstrartengdar skuldir, hækkun		(223.050.037)	(45.353.063)
Rekstrartengdar skuldir, hækkun		183.142.769	302.160.891
Handbært fé frá rekstri án vaxta og skatta			
Innborgaðir vextir og arður		1.133.943.467	423.362.416
Greiddir vextir		36.877.232	38.163.574
Greiddir skattar		(364.882.304)	(322.192.762)
Greiddir skattar		0	(1.343.554)
Handbært fé frá rekstri			
		805.938.395	137.989.674
Fjárfestingarhreyfingar			
Seldir/(keyptir) varanlegir rekstrarfjármunir	7/20	157.219.751	(850.024.659)
(Keyptir)/seldir eignarhlutir í félögum	8/9	(75.100.000)	89.063.598
Skuldabréfaeign, verðbréfaeign og önnur félög, breyting		100.707.984	79.094.963
		182.827.735	(681.866.098)
Fjármögnunarhreyfingar			
Skuldir við lánastofnanir, hækkun		187.791.821	642.076.781
Nýjar langtímaskuldir		409.719.137	139.282.026
Afborganir langtímaskulda		(1.003.134.527)	(466.230.161)
Innborgað minnihlutaeigandi	14	0	59.928.487
Inntökugjöld	14	488.627	685.134
Tillag í stofnsjóð	14	46.269.248	44.406.385
Útborgun úr stofnsjóði	14	(128.653.787)	(212.572.422)
		(487.519.481)	207.576.230
Hækkun, (lækkun) handbærs fjár		501.246.649	(336.300.194)
Handbært fé í upphafi árs		367.132.691	712.599.663
Gengismunur erlendra innstæðna		(19.705.363)	(9.166.778)
Handbært fé í lok árs		848.673.977	367.132.691
Aðrar upplýsingar			
Veltufé frá rekstri	24	1.076.297.532	525.395.921

Skýringar

1. Starfsemi

Auðhumla svf. er samvinnufélag í eigu mjólkurframleiðenda á félagssvæði sínu. Félagið er samvinnufélag og starfar á grundvelli laga nr. 22/1991 um samvinnufélög.

Tilgangur félagsins samkvæmt samþykktum er að taka á móti mjólk frá félagsmönnum, breyta henni í söluhæfa vöru, dreifa henni og selja fyrir sem best verð. Þá er félaginu heimilt að reka aðra starfsemi sem gæti dregið úr rekstrarkostnaði félagsins og verið til hagræðis og styrktar fyrir félagið og félagsaðila.

2. Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskilanna

Samstæðuársreikningur Auðhumla svf. fyrir árið 2016 er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Samstæðuársreikningurinn byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Samstæðuársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

Eftirfarandi er samantekt á helstu reikningsskilaaðferðum samstæðunnar.

Mat og ákvarðanir

Við gerð ársreiknings þurfa stjórnendur, í samræmi við lög um ársreikninga, að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningsskiladegi, upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti. Á þetta sérstaklega við um mat á varanlegum rekstrarfjármunum, birgðum, skuldabréfaeignum og viðskiptakröfum, samanber skýringar númer 7, 10, 11 og 12.

Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað.

Samstæða

Ársreikningur samstæðunnar tekur til ársreiknings móðurfélagsins og ársreikninga félaga sem eru undir stjórn þess (dótturfélög) á reikningsskiladegi. Ráðandi yfirstjórn í fyrirtækjunum fæst með því að móðurfélagið hefur vald til þess að ákveða fjármála- og rekstrarstefnu þeirra í því skyni að hafa hag af rekstri þeirra.

Ársreikningurinn er samstæðureikningur Auðhumla svf. og dótturfélaga. Þau eru Mjólkursamsalan ehf., sem er í 90,1% eigu félagsins, Bitruháls ehf. og Kostur

ehf. sem eru í 100% eigu Auðhumla. Þessi félög hafa öll starfsemi með höndum. Þá nær reikningurinn til Mjólkurbús Flóamanna ehf. og Norðurmjólkur ehf. sem eru ekki í rekstri en í 100% eigu Auðhumla svf.

Samstæðan er samin í samræmi við kaupverðsreglu og í því tilviki, sem eignarhald í dótturfélagi er minna en 100%, er færð upp hlutdeild minnihluta í eigin fé og rekstrarafkomu.

Við kaup á dótturfélögum eru eignir og skuldir þeirra metnar til gangverðs á kaupdegi. Sé kaupverð hærra en hrein eign eftir slíkt mat er mismunurinn færður sem viðskiptavild. Rekstrarniðurstaða keypra eða seldra dótturfélaga á árinu er meðtalin í samstæðurekstrarreikningi frá og með kaupdegi eða fram að sölu degi eftir því sem við á.

Meðal markmiða samstæðureikningsskilanna er að birta einungis tekjur, gjöld, eignir og skuldir samstæðunnar út á við og er því viðskiptum innan hennar eytt út við gerð reikningsskilanna. Ef við á eru gerðar leiðréttingar á reikningsskilum dótturfélaga til að samræma þau við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar.

Kostur ehf. á 100% eignarhlut í Matvælageymslunni ehf. Eignarhlut í Matvælageymslunni ehf. er haldið fyrir utan samstæðu vegna óverulegra áhrifa á samstæðuna vegna smæðar hans.

Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum

Hlutdeildarfélög eru félög þar sem móðurfélagið er í aðstöðu til að hafa veruleg áhrif á stjórnun þeirra. Veruleg áhrif eru til staðar þegar félagið tekur þátt í ákvörðunum um fjármál og rekstur hlutdeildarfélaga. Samkvæmt hlutdeildaraðferð eru eignarhlutar í hlutdeildarfélögum færðir á kostnaðarverði að teknu tilliti til hlutdeildar í rekstri og virðisrýrnunar einstakra fjárfestinga. Tap hlutdeildarfélaga umfram hlutdeild er aðeins gjaldfært hafi félagið gengist í ábyrgð eða stofnað til skuldbindinga fyrir þeirra hönd.

Eignarhlutar í öðrum félögum

Eignarhlutar í öðrum félögum eru færðir á kostnaðarverði að teknu tilliti til niðurfærslu til að mæta hugsanlegu tapi í framtíðinni að undanskildum eignarhluta í sameignarfélögum sem eru færðir samkvæmt hlutdeildaraðferð.

Auðhumla svf. á 90,16% eignarhlut í Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði sf. sem er sameignarfélag með ótakmarkaða ábyrgð eiganda. Eignarhlutur félagsins er færður samkvæmt hlutdeildaraðferð. Tilgangur Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði sf. er ekki rekstrarlegur heldur félagslegur og þess vegna er eignarhluturinn flokkaður undir eignarhlutum í öðrum félögum.

Áhættustjórnun

Engir framvirkir gjaldeyrisskiptasamningar, valréttir eða afleiðusamningar eru við lýði hjá samstæðunni.

Skýringar

Skráning tekna

Tekjur af vörusölu og þjónustu eru færðar þegar til þeirra hefur verið unnið. Vörusala er skráð þegar vörur eru afhentar eða verulegur hluti áhættu og ávinnings af eignarhaldi flyst yfir til kaupanda. Þjónustutekjur eru færðar þegar þjónustan hefur verið innt af hendi. Sala er sýnd í rekstrarreikningi að teknu tilliti til afsláttá.

Vaxtatekjur eru færðar fyrir viðkomandi tímabili í samræmi við viðeigandi höfuðstól og vaxtaþrósentu.

Leigutekjur eru færðar línulega í rekstrarreikning á leigutímanum og arður af fjárfestingum er tekjufærður á þeim degi sem úthlutun hefur verið samþykkt.

Leigusamningar

Leigusamningar eru flokkaðir sem fjármögnunarleigusamningar þegar samnings-skilmálar gera ráð fyrir að verulegur hluti áhættunnar og hagur af eignarréttindum sé framseldur leigukaupa. Eignir samkvæmt fjármögnunar- og kaupleigusamningum eru færðar meðal varanlegra rekstrarfjármuna og afskrifaðar á líftíma þeirra. Skuldbinding við leigusala er færð til skuldar í efnahagsreikningi. Aðrir leigusamningar eru flokkaðir sem rekstrarleigusamningar og leigugreiðslur gjaldfærðar á því tímabili sem þær tilheyra.

Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í lok reikningsskiladags. Gengismunur, sem myndast, er færður í rekstrarreikning.

	Meðalgengi ársins		Árslokagengi	
	2016	2015	31.12.2016	31.12.2015
Evra (EUR)	133,59	146,27	119,46	141,71
Bandaríkjadalur (USD)	120,67	131,85	113,09	129,90
Sterlingspund (GBP)	163,80	201,58	139,25	192,53
Dönsk króna (DKK)	17,94	19,61	16,07	18,99
Norsk króna (NOK)	14,37	16,37	13,15	14,79
Sænsk króna (SEK)	14,01	15,64	12,47	15,44
Svissneskur franki (CHF)	122,50	137,08	111,12	130,86
Japanskt jen (JPY)	1,1123	1,0893	0,9684	1,0795

Fjármagnskostnaður

Allur fjármagnskostnaður er færður í rekstrarreikning á því tímabili sem hann fellur til.

Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður og færður í ársreikninginn. Útreikningur hans byggir á afkomu fyrir skatta að teknu tilliti til varanlegra mismuna á skattalegri afkomu og afkomu samkvæmt ársreikningi. Tekjuskattshlutfall er 20%.

Tekjuskattur til greiðslu er tekjuskattur sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins, auk leiðréttinga á tekjuskatti til greiðslu vegna fyrri ára.

Frestaður skattur stafar af mismun efnahagsliða í skattuppgjöri annars vegar og ársreikningi hins vegar. Mismunurinn stafar af því að tekjuskattsstofn félagsins er miðaður við aðrar forsendur en reikningskil þess.

Tekjuskattsinnæign er metin á reikningskiladegi og er einungis færð að því marki sem líklegt er að hún nýtist á móti skattskyldum hagnaði í framtíðinni.

Varanlegir rekstrarfjármunir

Eignir eru skráðar meðal varanlegra rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eigninni muni nýtast félaginu og hægt er að meta kostnað vegna eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Varanlegir rekstrarfjármunir eru upphaflega skráðir á kostnaðarverði. Kostnaðarverð varanlegra rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum beinum kostnaði við að koma eigninni í tekjuhæft ástand.

Afskriftaraðferð, áætlaður nýtingartími og hrakvirði er endurmetið að minnsta kosti árlega. Eignir þar sem eignarréttur er bundinn öðrum samkvæmt samningi um fjármögnunarleigu eru afskrifaðar á áætluðum endingartíma á sama grunni og eignir með fullum eignarrétti. Hagnaður eða tap vegna sölu varanlegra rekstrarfjármuna er mismunur söluverðs og bókfærðs verðs eigna á söluþegi og er fært í rekstrarreikning meðal annarra tekna.

Birgðir

Vörubirgðir og aðrar vörur í vinnslu eru metnar á kostnaðarverði/framleiðsluverði eða hreinu söluverði, hvort sem lægra reynist. Kostnaðarverð birgða samanstendur af kostnaði við öflun þeirra ásamt öðrum kostnaði sem fellur til við að koma

Skýringar

---

birgðunum í söluhæft ástand. Framleiðslukostnaður samanstendur af hráefniskostnaði, launakostnaði og óbeinum kostnaði vegna framleiðslunnar. Hreint söluvirði er áætlað söluverð í venjulegum viðskiptum að frádregnum áætluðum sölukostnaði.

Verðbréf

Skuldabréf og aðrar langtímakröfur, sem áætlað er að eiga fram á gjalddaga, eru metnar á kostnaðarverði að teknu tilliti til niðurfærslu til að mæta hugsanlegu tapi í framtíðinni.

Markaðsverðbréf eru verðbréf sem skráð eru á virkum markaði og keypt í þeim tilgangi að hagnast á skammtímaverðbreytingum. Markaðsverðbréf eru færð á markaðsverði og færast matsbreyting í rekstrarreikning á því tímabili sem hún fellur til.

Önnur verðbréf eru flokkuð sem fjárfestingarverðbréf. Fjárfestingarverðbréf eru færð á gangvirði sem er markaðsvirði ef það er byggt á áreiðanlegum forsendum, t.d. skráð á opinberu verðbréfapingi. Matsbreytingar eru færðar í rekstrarreikning á því tímabili þegar þær verða til. Ef ekki er hægt að meta markaðsvirðið með áreiðanlegum hætti eru fjárfestingarverðbréfin færð á kostnaðarverði að teknu tilliti til niðurfærslu til að mæta hugsanlegu tapi í framtíðinni.

Viðskiptakröfur

Viðskiptakröfur eru færðar á nafnverði að teknu tilliti til niðurfærslu. Niðurfærslan er ekki endanleg afskrift heldur er myndaður mótreykingur til að mæta hugsanlegu tapi sem kann að myndast í framtíðinni.

Langtímaskuldir

Langtímaskuldir eru færðar á nafnverði að frádregnum greiddum afborgunum og eru eftirstöðvar nafnverðs reiknaðar upp miðað við gildandi gengi eða vísitölu í lok tímabilsins eftir því sem við á. Vaxtagjöld vegna langtímalána eru færð til gjalda á því tímabili sem þau tilheyra. Lántökukostnaður vegna nýrra lána er færður til gjalda á lántökuári.

Viðskiptaskuldir

Viðskiptaskuldir eru færðar á nafnverði að teknu tilliti til gengismunar.

Skuldbindingar

Skuldbindingar eru færðar upp í efnahagsreikningi ef líklegt þykir að félagið verði fyrir fjárhagslegum útgjöldum í framtíðinni vegna tiltekins atburðar eða viðskipta og hægt er að meta fjárhæð hennar með áreiðanlegum hætti.

Skýringar

3. Laun og annar starfsmannakostnaður

Laun	
Lífeyrissjóður	
Önnur launatengd gjöld	
Annar starfsmannakostnaður	

Meðalfjöldi starfa .....

Heildarlaun og þóknanir til stjórnar og stjórnenda samstæðunnar á árinu 2016 námu 175,5 milljónum króna en námu 152,8 milljónum króna á árinu 2015.

4. Fjármunatekjur

Vaxtatekjur af bankareikningum	
Vaxtatekjur og verðbætur af skuldabréfaeign	
Söluhagnaður hlutabréfa	
Arður af hlutabréfaeign	
Hagnaður og breyting niðurfærslu fjárfestingarverðbréfa	
Vaxtatekjur af viðskiptakröfum	
Aðrar vaxtatekjur	

5. Fjármagnsgjöld

Vaxtagjöld af skammtímaskuldum við lánastofnanir	
Vaxtagjöld og verðbætur af langtímaskuldum	
Vaxtagjöld af fjármögnunarleigusamningum	
Sölutap hlutabréfa	
Gengistap	
Önnur vaxtagjöld	

	2016	2015
	3.183.095.583	2.788.324.512
	312.626.984	265.956.903
	302.070.068	275.919.265
	186.937.419	223.911.155
	3.984.730.054	3.554.111.835
	433	415
	2016	2015
	6.100.975	13.654.116
	12.149.041	16.629.176
	0	29.011.000
	249.600	228.800
	1.069.224	2.931.088
	11.808.090	11.658.770
	8.610.704	140.442
	39.987.634	74.253.392
	2016	2015
	(205.535.584)	(152.096.567)
	(75.406.842)	(109.656.956)
	(86.770.125)	(64.884.301)
	(489.480)	0
	(67.557.620)	(22.943.953)
	(7.474.868)	(4.459.522)
	(443.234.519)	(354.041.299)

Skýringar

6. Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður og færður í ársreikninginn og nemur gjaldfærð fjárhæð í rekstrarreikningi 145,9 milljónum króna (2015: tekjufærð 39,7 millj. kr.). Ekki kemur til greiðslu tekjuskatts á árinu 2017 vegna yfirfæranlegs skattalegs taps.

Virkur tekjuskattur greinist þannig:

	2016		2015	
	Fjárhæð	%	Fjárhæð	%
Hagnaður, (tap) fyrir skatta	509.664.160		(176.599.381)	
Skatthlutfall	101.932.832	20,0%	(35.319.876)	20,0%
Niðurfærsla skattinneignar	35.333.837	6,9%	0	0,0%
Ófrádráttarbær stjórnvaldssekt	8.000.000	1,6%	0	0,0%
Skattfrjáls söluhagnaður hlutabréfa	(12.174)	(0,0%)	(5.802.200)	3,3%
Fenginn arður	(49.920)	(0,0%)	(102.752)	0,1%
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarféлага	720.218	0,1%	1.507.297	(0,9%)
Aðrir liðir	11.120	0,0%	36.553	(0,0%)
Tekjuskattur samkvæmt rekstrarreikningi	145.935.913	28,6%	(39.680.978)	22,5%

Skýringar

7. Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir

	Fasteignir og lóðir	Verksmiðju- vélar og tæki	Bifreiðir og flutningstæki	Samtals
Kostnaðarverð				
Staða í ársbyrjun 2015	8.475.432.433	11.145.701.393	1.504.415.127	21.125.548.953
Eignfært á árinu	18.968.514	898.402.539	251.691.928	1.169.062.981
Selt og aflagt á árinu	0	0	(116.498.872)	(116.498.872)
Staða í ársbyrjun 2016	8.494.400.947	12.044.103.932	1.639.608.183	22.178.113.062
Eignfært á árinu	36.434.762	665.912.723	248.495.834	950.843.319
Selt og aflagt á árinu	(1.115.825.949)	(10.189.096)	(102.584.417)	(1.228.599.462)
Staða í árslok 2016	7.415.009.760	12.699.827.559	1.785.519.600	21.900.356.919
Afskriftir				
Staða í ársbyrjun 2015	5.216.880.508	6.453.467.483	916.812.948	12.587.160.939
Afskrift ársins	128.318.720	488.245.914	152.577.308	769.141.942
Selt og aflagt á árinu	0	0	(94.661.587)	(94.661.587)
Staða í ársbyrjun 2016	5.345.199.228	6.941.713.397	974.728.669	13.261.641.294
Afskrift ársins	109.380.631	526.624.988	162.514.056	798.519.675
Selt og aflagt á árinu	(286.521.025)	(10.189.096)	(92.891.659)	(389.601.780)
Staða í árslok 2016	5.168.058.834	7.458.149.289	1.044.351.066	13.670.559.189
Bókfært verð				
Bókfært verð í ársbyrjun 2015	3.258.551.925	4.692.233.910	587.602.179	8.538.388.014
Bókfært verð í ársbyrjun 2016	3.149.201.719	5.102.390.535	664.879.514	8.916.471.768
Bókfært verð í árslok 2016	2.246.950.926	5.241.678.270	741.168.534	8.229.797.730
Áætlaðar meðaleftirstöðvar eigna	36 ár	18 ár	9 ár	

Samstæðan hefur veðsett fasteignir og lóðir til tryggingar á skuldum við lánastofnanir. Í árslok nemur bókfært verð veðsettra eigna 719 milljónum króna (2015: 1.632 millj. kr.) og eftirstöðvar áhvílandi lána nema 374 milljónum króna (2015: 981 millj. kr.).

Fasteignamat og vátryggingamat eigna í árslok greinist þannig:

	Fasteignamat 2016	Vátryggingamat 2016	Fasteignamat 2015	Vátryggingamat 2015
Fasteignir og lóðir	7.860.610.000	14.332.530.000	8.182.393.000	15.780.546.000
Vélar og tæki, eignatryggingar		19.161.767.000		18.590.176.000
Rekstrarstöðvunartrygging		6.726.877.000		7.053.272.000

Skýringar

8. Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum

	Hlutdeild	Nafnverð	Bókfært verð	
			31.12.2016	31.12.2015
Heilsuprótein ehf.	50,00%	85.250.000	81.648.910	10.250.000
			81.648.910	10.250.000

Í árslok 2015 stofnaði Mjólkursamsalan ehf. félagið Heilsuprótein ehf. Félagið hefur ekki hafið rekstur.

	2016	2015
Staða í ársbyrjun	10.250.000	60.989.000
Keypt á árinu	75.000.000	10.250.000
Selt á árinu	0	(60.989.000)
Hlutdeild í afkomu	(3.601.090)	0
Staða í árslok	81.648.910	10.250.000

9. Eignarhlutar í öðrum félögum

	Hlutdeild	Nafnverð	Bókfært verð	
			31.12.2016	31.12.2015
Sameignarfélög með ótakmarkaða ábyrgð eigenda				
Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði sf.	90,16%	0	6.681.646	4.239.246
Hlutafélög og einkahlutafélög				
Fóðurblandan hf.	15,72%	147.054.000	306.178.593	306.178.593
Vilko ehf. - (selt 2016)		0	0	8.384.287
Ámundakinn ehf.	6,60%	11.500.000	18.119.447	3.124.640
Greið leið ehf.	0,32%	900.000	900.000	800.000
Vottunarstofan Tún ehf.	5,40%	500.000	500.000	500.000
Norðurvegur ehf.	2,66%	450.000	0	0
Matgæði ehf.	0,04%	150.000	150.000	150.000
Selasetur Íslands ehf.	1,50%	50.000	0	0
Matvælageymslan ehf.	100,00%	1.500	300.000	300.000
Icelandic Provisions Inc	16,00%	486.402	486.402	486.402
Samvinnuhlutabréf				
Sláturfélag Suðurlands svf. B-deild	1,04%	2.080.000	2.080.000	2.080.000
Kaupfélag Árnesinga svf. B-deild	3,98%	4.100.000	820.000	820.000
Annað				
Stofnsjóður Samvinnutrygginga	Óveruleg		45.653	45.653
			336.261.741	327.108.822

Skýringar

10. Skuldabréfaeign

Verðtryggð bréf, vagnir vextir: 4,30% .....
Óverðtryggð bréf, vagnir vextir: 6,95% .....
Niðurfærsla vegna skuldabréfaeigna sem kunna að tapast .....
Næsta árs afborgun skuldabréfaeignar .....

31.12.2016	31.12.2015
124.158.083	192.591.606
54.962.942	83.056.912
179.121.025	275.648.518
(33.000.000)	(45.300.000)
146.121.025	230.348.518
(78.785.905)	(107.049.187)
67.335.120	123.299.331

Afborganir skuldabréfaeignar

Afborganir 2017/2016 .....
Afborganir 2018/2017 .....
Afborganir 2019/2018 .....
Afborganir 2020/2019 .....
Afborganir 2021/2020 .....
Afborganir síðar .....

2016	2015
78.785.905	107.049.187
31.631.980	69.043.962
12.051.633	26.796.556
5.424.040	11.474.288
3.443.046	3.264.905
14.784.421	12.719.620
146.121.025	230.348.518

11. Vörubirgðir

Fullunnar vörur .....
Hráefni .....
Umbúðir .....
Aðrar vörur .....
Tryggingaverðmæti birgða .....

31.12.2016	31.12.2015
2.235.975.850	2.059.344.632
206.150.539	182.695.802
556.366.046	521.639.903
176.618.974	171.068.692
3.175.111.409	2.934.749.030
3.729.200.000	3.729.200.000

Á birgðum og viðskiptakröfum hvíla samhlíða veð að fjárhæð 3.512 milljónir króna (2015: 3.446 millj. kr.) vegna skammtímaskulda við lánastofnanir að fjárhæð 2.814 milljónir króna (2015: 2.626 millj. kr.) og langtímaskulda við lánastofnanir að fjárhæð 331 milljónir króna (2015: 406 millj. kr.).

Skýringar

12. Aðrar peningalegar eignir

Viðskiptakröfur

Innlendar viðskiptakröfur .....
Erlendar viðskiptakröfur .....
Niðurfærsla vegna krafna sem kunna að tapast .....

	31.12.2016	31.12.2015
	2.040.361.317	1.817.147.794
	209.228.108	199.968.916
	(63.450.000)	(56.825.000)
	2.186.139.425	1.960.291.710

Breytingar á niðurfærslu viðskiptakrafna greinast þannig:

Staða í ársbyrjun .....
Tapaðar kröfur á árinu 2016/2015 .....
Niðurfærsla vegna krafna sem kunna að tapast .....
Staða í árslok .....

	2016	2015
	56.825.000	59.825.000
	(9.099.632)	(1.595.215)
	15.724.632	(1.404.785)
	63.450.000	56.825.000

Niðurfærsla hefur verið reiknuð vegna krafna sem kunna að tapast. Niðurfærslan er byggð á mati stjórnenda og reynslu fyrri ára.

Aðrar skammtímakröfur

Virðisaukaskattur .....
Virðisaukaskattur vegna viðskipta í Danmörku .....
Fjármagnstekjuskattur .....
Vörslureikningur vegna bankatryggingar .....
Aðrar kröfur .....

	31.12.2016	31.12.2015
	141.188.316	232.222.289
	26.495.570	34.114.343
	2.376.384	3.804.586
	142.452.000	112.664.000
	205.590	11.134.872
	312.717.860	393.940.090

Meðal skammtímakrafna er vörslureikningur að upphæð kr. 142,4 milljónir króna vegna bankatryggingar sem dótturfélag Auðhumla svf. þurfti að leggja fram vegna málaferla um einkaleyfi á skyrnafninu í Finnlandi. Niðurstaða málsins liggur ekki fyrir á reikningsskiladegi en tapist málið mun þurfa að gjaldfæra þessa upphæð.

Handbært fé

Handbært fé félagsins samanstendur af sjóði og óbundnum bankainnstæðum.

Bankainnstæður í íslenskum krónum .....
Bankainnstæður í erlendri mynt .....
Sjóður .....

	31.12.2016	31.12.2015
	695.169.498	275.650.304
	153.433.001	91.421.455
	71.478	60.932
	848.673.977	367.132.691

Skýringar

13. Fjárfestingarverðbréf

	2016	2015
Staða í ársbyrjun	9.665.982	17.404.179
Útborgað á árinu	(870.603)	(10.669.285)
Niðurfærsla verðbréfaeignar, breyting	0	66.700.190
Verðbreytingar og söluhagnaður/tap	1.228.716	(63.769.102)
	10.024.095	9.665.982
Yfirfært á fastafjármuni	(10.024.095)	(9.500.000)
Staða í árslok á meðal veltufjármuna	0	165.982

Fjárfestingarverðbréf - fastafjármunir

	31.12.2016	31.12.2015
Langtímaskuldabréf	1.024.095	500.000
Gjaldfallnar veðkröfur	22.500.000	22.500.000
Niðurfærsla vegna krafna sem kunna að tapast	(13.500.000)	(13.500.000)
	10.024.095	9.500.000

Fjárfestingarverðbréf - veltufjármunir

	31.12.2016	31.12.2015
Hlutabréf og hlutabréfasjóðir	946.839	946.839
Skuldabréf og skuldabréfasjóðir	3.141.452	3.307.434
Niðurfærsla vegna krafna sem kunna að tapast	(4.088.291)	(4.088.291)
	0	165.982

14. Eigið fé

	Stofnsjóður	Lögbundinn varasjóður	Óráðstafað eigið fé	Hlutdeild minnihluta	Samtals eigið fé
Eigið fé 1.1.2015	2.500.734.544	277.440.827	4.286.671.629	403.800.284	7.468.647.284
Innborgun minnihluta				59.928.487	59.928.487
Tillag í stofnsjóð	44.406.385				44.406.385
Útborgun úr stofnsjóði	(212.572.422)				(212.572.422)
Inntökugjöld			685.134		685.134
Tekjuskattsáhrif stofnsjóðsvaxta			(137.027)		(137.027)
Tap ársins			(103.952.546)	(32.965.857)	(136.918.403)
Eigið fé 1.1.2016	2.332.568.507	277.440.827	4.183.267.190	430.762.914	7.224.039.438
Tillag í stofnsjóð	46.269.248				46.269.248
Útborgun úr stofnsjóði	(150.977.967)				(150.977.967)
Inntökugjöld			488.627		488.627
Vextir af stofnsjóði	111.621.160		(111.621.160)		0
Tekjuskattsáhrif stofnsjóðsvaxta			22.226.507		22.226.507
Hlutdeild í afkomu dótturfélaga færð á bundið eigið fé		1.656.281	(1.656.281)		0
Hagnaður ársins			335.984.615	27.743.632	363.728.247
Tillag í lögbundinn varasjóð		16.799.231	(16.799.231)		0
Eigið fé 31.12.2016	2.339.480.948	295.896.339	4.411.890.267	458.506.546	7.505.774.100

Bundið eigið fé vegna hlutdeildar í afkomu dótturfélaga kr. 1.656.281 er fært með lögbundnum varasjóði.

Skýringar

15. Langtímaskuldir

	Skuldir við lánastofnanir		Aðrar langtímaskuldir	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Skuldir í EUR	0	0	5.129.832	23.632.624
Skuldir í SEK	0	0	44.226.375	95.241.050
Skuldir í ISK, óverðtryggðar	330.729.161	982.062.512	0	0
Skuldir í ISK, verðtryggðar	373.536.006	404.854.064	0	0
	704.265.167	1.386.916.576	49.356.207	118.873.674
Næsta árs afborganir langtímaskulda.....	(116.534.195)	(691.257.070)	(49.356.207)	(57.991.220)
Langtímaskuldir í árslok	587.730.972	695.659.506	0	60.882.454

Afborganir af langtímaskuldum greinast þannig:

	Skuldir við lánastofnanir		Aðrar langtímaskuldir	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Næsta árs afborganir	116.534.195	691.257.070	49.356.207	57.991.220
Afborganir 2018/2017	117.230.417	115.571.146	0	60.882.454
Afborganir 2019/2018	113.354.551	116.251.018	0	0
Afborganir 2020/2019	78.066.549	112.464.123	0	0
Afborganir 2021/2020	60.643.642	90.709.644	0	0
Afborganir síðar	218.435.813	260.663.576	0	0
	704.265.167	1.386.916.576	49.356.207	118.873.674

Vegnir meðalvextir eru eftirfarandi:

	31.12.2016	31.12.2015
Skuldir við lánastofnanir, óverðtryggðar	7,75%	8,41%
Skuldir við lánastofnanir, verðtryggðar	4,77%	4,75%
Aðrar langtímaskuldir, erlendar	0,85%	1,04%

16. Fjármögnunarleigusamningar

	Ógjaldfallnar leigugreiðslur		Núvirtar eftirstöðvar	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Greiðslur á næsta reikningsári	379.089.875	290.815.996	307.038.363	221.997.525
Greiðslur á öðru reikningsári og síðar	941.660.437	840.800.063	833.998.203	722.491.763
	1.320.750.312	1.131.616.059	1.141.036.566	944.489.288
Framtíðarvaxtagjöld	(179.713.746)	(187.126.771)		
Núvirtar eftirstöðvar	1.141.036.566	944.489.288		

17. Lífeyrisskuldbinding

Á félaginu hvílir lífeyrisskuldbinding vegna fyrrverandi starfsmanna félagsins. Miðað við 3,5% vexti er núverandi lífeyrisskuldbindingarinnar 289 milljónir króna (2015: 251,6 millj. kr.) og er hún færð til skuldar í efnahagsreikningi. Hækkun skuldbindingar á árinu, 37,4 milljónir króna, er færð til hækkunar á gjöldum í rekstrarreikningi meðal launa og tengdra gjalda. Samkvæmt útreikningum á lífeyrisskuldbindingunni ná greiðslur á henni allt til ársins 2032.

Skýringar

18. Frestaður skattur

	Reiknuð skattinneign
Staða 1.1.2015	(3.511.374)
Samsköttun fyrra árs	(25.451.214)
Tekjuskattsáhrif inntökugjalds	(137.027)
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2015	39.680.978
Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2016	56.044.321
Staða 1.1.2016	66.625.684
Samsköttun fyrra árs	(56.044.320)
Tekjuskattsáhrif stofnsjóðsvaxta og inntökugjalds	22.226.507
Reiknaður tekjuskattur vegna ársins 2016	(145.935.913)
Tekjuskattur til greiðslu á árinu 2017	0
Staða 31.12.2016	(113.128.042)

Frestaður skattur skiptist þannig á einstaka liði efnahagsreikningsins:

	31.12.2016	31.12.2015
Varanlegir rekstrarfjármunir	(264.011.611)	(273.548.631)
Fjárfestingarverðbréf	9.928.290	12.388.290
Birgðir, viðskiptakröfur, skammtímaskuldir og gengismunur	60.916.318	8.099.073
Lífeyrisskuldbinding	57.800.564	50.320.521
Áhrif af yfirfæranlegu tapi	57.572.234	269.366.431
Niðurfærsla á yfirfæranlegu skattalegu tapi	(35.333.837)	0
	(113.128.042)	66.625.685

Yfirfæranlegt skattalegt tap nýtist til frádráttar skattalegum hagnaði sem hér segir:

	31.12.2016	31.12.2015
Frá hagnaði árána 2017 - 2017 / 2016 - 2017	0	99.396.381
Frá hagnaði árána 2017 - 2018 / 2016 - 2018	0	483.383.658
Frá hagnaði árána 2017 - 2019 / 2016 - 2019	19.037.587	160.061.728
Frá hagnaði árána 2017 - 2020 / 2016 - 2020	147.341.844	147.341.844
Frá hagnaði árána 2017 - 2023 / 2016 - 2023	0	6.877.555
Frá hagnaði árána 2017 - 2025 / 2016 - 2025	121.481.739	449.770.989
	287.861.170	1.346.832.155

Skýringar

19. Aðrar peningalegar skuldir

Viðskiptaskuldir

Innlendar viðskiptaskuldir .....
Erlendar viðskiptaskuldir .....
Framleiðendur .....

31.12.2016	31.12.2015
806.260.497	659.114.751
122.876.671	110.882.630
1.068.545.977	1.134.766.722
1.997.683.145	1.904.764.103

Skuldir við lánastofnanir

Hlaupareikningslán .....

31.12.2016	31.12.2015
2.813.840.133	2.626.048.312
2.813.840.133	2.626.048.312

Vegnir meðalvextir eru eftirfarandi:

Hlaupareikningslán .....

31.12.2016	31.12.2015
6,35%	7,15%

Næsta árs afborganir langtímaskulda

Skuldir við lánastofnanir .....
Aðrar langtímaskuldir .....
Fjármögnunarleigusamningar .....

31.12.2016	31.12.2015
116.534.195	691.257.070
49.356.207	57.991.220
307.038.363	221.997.525
472.928.765	971.245.815

Skuldir við erlenda birgja vegna fjárfestinga

Aðrar skuldbindingar .....

31.12.2016	31.12.2015
69.992.226	161.466.399
69.992.226	161.466.399

Dótturfélag Auðhumlu gerði á árinu 2016 skuldbindandi samninga við erlenda aðila um kaup á vélbúnaði fyrir vinnslustöðvar félagsins.

Aðrar skammtímaskuldir

Virðisaukaskattur .....
Ógreitt áfallið orlof starfsmanna .....
Fyrirfram innheimtir vextir .....
Ógreidd laun og launatengd gjöld .....
Víxilskuldir .....
Ógreiddir áfallnir vextir .....
Ógreiddur fjármagnstekjuskattur .....
Fyrirfram greitt söluerð fasteignar .....
Aðrar skuldir .....

31.12.2016	31.12.2015
60.167.786	22.463.523
275.588.097	250.322.338
215.903	380.778
188.263.983	192.672.578
79.420.464	0
15.134.831	13.954.790
22.324.180	0
0	50.000.000
1.302.523	12.545.574
642.417.767	542.339.581

Skýringar

20. Hreyfingar án greiðsluáhrifa

Dótturfélag Auðhumla gerði á árinu 2016 skuldbindandi samninga við erlenda aðila um kaup á vélbúnaði fyrir vinnslustöðvar félagsins. Hluti fjárfestinganna var eignfærður meðal varanlegra rekstrarfjármuna og færður til skuldar við erlenda birgja því fjárfestingin kom til greiðslu á árinu 2017. Á árinu voru eignfærð tæki sem fjármálastofnun lánaði fyrir til lengri tíma sem hefur ekki áhrif á handbært fé og er því ekki sýnd í sjóðstreyminu. Í töflunni hér að neðan sjást hreyfingar án greiðsluáhrifa.

Hreyfingar án greiðsluáhrifa vegna fjárfestinga í varanlegum rekstrarfjármunum

	2016	2015
Skuldbindingar við erlenda birgja í upphafi árs, sbr. skýringu nr. 19	(161.466.399)	0
Eignfærðir varanlegir rekstrarfjármunir, sbr. skýringu nr. 7	(950.843.319)	(1.169.062.981)
Seldir varanlegir rekstrarfjármunir	1.155.374.194	36.926.960
Langtímaskuld við fjármálastofnun	44.163.049	120.644.963
Skuldbindingar við erlenda birgja í lok árs, sbr. skýringu nr. 19	69.992.226	161.466.399
Söluverð, (greitt kaupverð) varanlegra rekstrarfjármuna, sbr. yfirlit um sjóðstreymi	157.219.751	(850.024.659)

21. Þóknun til endurskoðenda

Þóknun til endurskoðenda félagsins á árinu 2016 nam 22,5 milljónum króna (2015: 22 millj. kr.), þar af 18,7 milljónir króna (2015: 17,8 millj. kr.) vegna endurskoðunar á ársreikningi samstæðu og ársreikningi dótturfélags. Önnur þóknun til Deloitte á Íslandi vegna vinnu fyrir samstæðuna nam 2,3 milljónum króna (2015: 2,0 millj. kr.) og 1,5 milljónum króna (2015: 2,2 millj. kr.) til Deloitte í Danmörku. Að auki var greidd þóknun til annarra endurskoðenda á árinu 2016 vegna vinnu fyrir samstæðuna sem nam 4,4 milljónum króna (2015: 0,0 millj.kr.) vegna annarrar vinnu.

22. Ábyrgðir og önnur mál

Á eignum félagsins hvíla þinglýst veð og skuldbindingar til tryggingar skuldum þess sem voru að eftirstöðvum 3.567 milljónir króna í árslok (2015: 4.132 millj.kr.).

23. Úrskurður Samkeppniseftirlitsins

Í október 2014 lagði Samkeppniseftirlitið stjórnvaldssekt að fjárhæð 370 milljónir króna á dótturfélag félagsins vegna meintrar misnotkunar á markaðsráðandi stöðu. Áfrýjunarnefnd samkeppnismála felldi þennan úrskurð úr gildi í desember 2014 og sendi málið aftur til Samkeppniseftirlitsins til frekari rannsóknar. Á miðju ári lagði Samkeppniseftirlitið sekt á félagið að fjárhæð 440 milljónir króna vegna meintra brota á samkeppnislögum og 40 milljónir króna vegna ásakana um að félagið hafi leynt gögnum. Félagið áfrýjaði úrskurði Samkeppniseftirlitsins til Áfrýjunarnefndar samkeppnismála sem sneri við úrskurði Samkeppniseftirlitsins um meint brot á samkeppnislögum og felldi niður sektina sem sneri að því máli. Samkeppniseftirlitið hefur lýst því yfir að það muni áfrýja þessari niðurstöðu til Héraðsdóms. Endanleg niðurstaða liggur því ekki fyrir.

24. Samþykki ársreiknings

Samstæðuársreikningurinn var samþykktur á stjórnarfundum þann 4. apríl 2017.

25. Sjóðstreymsyfirlit

	2016	2015	2014	2013	2012
Hagnaður, (tap) ársins	363.728.247	(136.918.403)	435.159.121	299.340.527	441.820.146
Afskriftir	798.519.675	769.141.942	721.181.582	611.761.668	542.620.215
Reiknaðir fjármagnsliðir	9.286.983	(36.610.528)	(19.776.304)	(34.605.760)	59.761.927
Aðrar breytingar	(95.237.373)	(70.217.090)	81.018.315	35.706.704	38.313.635
Hreint veltufé frá rekstri	1.076.297.532	525.395.921	1.217.582.714	912.203.139	1.082.515.923
Breyting á:					
Rekstartengdum eignum	(384.987.864)	(729.319.026)	(549.852.446)	(385.619.949)	200.750.367
Rekstartengdum skuldum	114.628.727	341.912.779	101.131.837	470.554.587	(147.881.167)
Handbært fé frá rekstri	805.938.395	137.989.674	768.862.105	997.137.777	1.135.385.123

